

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра громадського здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»

“30” серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради міжнародного
факультету

Протокол від 30 серпня 2024 р. №1

СИЛАБУС

**СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я ТА
ОСНОВИ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ З ОСНОВАМИ
СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ**

Обов'язкова

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 Охорона здоров'я
спеціальність	221 Стоматологія
кваліфікація освітня:	магістр стоматології
кваліфікація професійна:	лікар-стоматолог
освітньо-професійна програма	Стоматологія
форма навчання	денна
курс та семестри вивчення навчальної дисципліни	III курс VI семестр

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри громадського здоров'я з
лікарсько-трудовою експертизою
Протокол №1 від 28.08.2024р.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладачів	Голованова Ірина Анатоліївна, дмед.н., професор, завідувачка кафедри
Профайл викладача	https://soc-med.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+38 0504041164
E-mail	yaryna.ua@gmail.com
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Белікова Інна Володимирівна, к.мед.н. доцент ЗВО
Контактний телефон	+38 0509108385
Профайл викладача	https://soc-med.pdmu.edu.ua/team
E-mail	byelikova.inna@gmail.com
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Ляхова Наталія Олександрівна, к. мед. н., викладач ЗВО
Профайл викладача	https://soc-med.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+38 0506147638
E-mail	natanew2017@ukr.net
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Краснова Оксана Іванівна, викладач ЗВО
Контактний телефон	+38 0984673750
E-mail	krasnovaoksana197@gmail.com
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Подвін Алла Миколаївна, викладач ЗВО
Профайл викладача	https://soc-med.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	095-505-53-78
E-mail	albinaiver@ukr.net
Сайт кафедри	https://soc-med.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3 /90, із них:

Лекції (год.) – 12

Практичні заняття (год.) – 36

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю – підсумковий модульний контроль (ПМК)

Політика навчальної дисципліни

Викладання ОК 27. «Соціальна медицина, громадське здоров'я та основи доказової медицини з основами сучасного наукового дослідження» здійснюється на кафедрі громадського здоров'я, менеджменту та медичної експертизи. Кафедра знаходиться за адресою Залізна 17 (Поліклініка 4-а міської клінічної лікарні Полтавської міської ради імені Леоніда Курєдова), 4 поверх.

Для успішного засвоєння дисципліни необхідно систематично готуватися до практичних занять, виконувати практичні завдання, опрацьовувати теми, що рекомендовані для самостійного вивчення, брати активну участь в обговоренні теми заняття в аудиторії. Ми цінуємо старанність, активність, швидкість та креативність мислення, наполегливість в навчанні.

Викладання освітньої компоненти в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії) може здійснюватися за допомогою технологій дистанційного навчання, а саме з використанням платформ Google-класу та Zoom.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку кафедри, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях: лекційних, практичних, ПМК є обов'язковим з метою адекватного поточного та підсумкового оцінювання знань.

База кафедри знаходиться у поліклінічне відділення КП «4-та міська клінічна лікарня Полтавської міської Ради» (м.Полтава, пр.Залізний, 17) або в інші аудиторії університету, де за розкладом відбуватимуться заняття. Спізнення на заняття без поважної причини розцінюємо як неповагу до одногрупників та викладача.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з Регламентом електронного відпрацювання студентами пропущених занять і незадовільних оцінок, що затверджені у закладі вищої освіти;
- роботи, які здає здобувач вищої освіти з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад, практичні навички);
- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Викладання на кафедрі відбувається відповідно до норм чинного законодавства України та нормативних документів.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням:

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>

Долучайтеся до неформальної освіти на онлайн платформах (наприклад, <http://portal.phc.org.ua/en/> ; <https://academy.nszu.gov.ua/> ; <https://prometheus.org.ua/>)

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному

медичному університеті. https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrjdrewYFvL.pdf

Самостійна робота здобувачів освіти відбувається на освітній платформі ПДМУ E-Arista

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Соціальна медицина — це наука, яка вивчає стан здоров'я населення та чинники, що його формують, а також обґрунтовує медико-соціальні заходи держави, суспільства та системи охорони здоров'я у напрямку збереження, зміцнення і відновлення здоров'я. В свою чергу, *громадське здоров'я* — це основа профілактичної медицини, яка спрямована на збереження як здоров'я всього суспільства, так і індивідуального здоров'я населення, що заснована на статистиці та розумінні причинно-наслідкових зв'язків між захворюванням і його наслідками.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні принципи доказової медицини, теоретичні та методичні основи біостатистики, а також закономірності популяційного здоров'я та система його охорони, включаючи стоматологічне здоров'я, його промоцію та організацію стоматологічної допомоги населенню, маркетинг та менеджмент в стоматології.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити. ґрунтується на вивченні студентами навчальних дисциплін: мікробіологія, вірусологія та імунологія; підготовка офіцерів запасу галузі знань «Охорона здоров'я»; гігієни та екології, фармакології, патофізіології.

Постреквізити. Знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни, потрібні для вивчення таких клінічних дисциплін, як: терапевтична стоматологія, хірургічна стоматологія, ортопедична стоматологія, дитяча терапевтична стоматологія, дитяча хірургічна стоматологія тощо. Також ці знання, уміння та навички необхідні майбутнім лікарям для формування профілактичного напрямку їх діяльності лікарів з урахуванням можливого впливу на стан здоров'я населення чинників різного походження, оцінки ризику при розробці комплексних медико-соціальних заходів у взаємодії з системою громадського здоров'я; для організації лікувально-діагностичного процесу, а також оцінки його обсягу та якості; для вивчення правових і організаційних засад галузі охорони здоров'я.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- **метою вивчення навчальної дисципліни** є оволодіння необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників та з удосконалення організації медичної допомоги населенню, у т.ч. стоматологічної.
- **основними завданнями вивчення дисципліни** є засвоєння основних понять та концепцій доказової медицини і біостатистики;
- засвоєння закономірностей формування та методики оцінки показників здоров'я населення, у т.ч. стоматологічного, впливу на нього медико-соціальних, економічних, екологічних чинників, умов і способу життя;

- засвоєння теоретичних основ та методів оцінки системи охорони здоров'я, організації різних видів медичної допомоги, у т.ч. стоматологічної, забезпечення її доступності та якості;
- засвоєння засад, напрямів, завдань системи громадського здоров'я, її функцій, структури;
- формування знань з наукового обґрунтування рекомендацій з попередження та усунення несприятливих соціально-економічних та екологічних чинників і умов на здоров'я населення,
- засвоєння принципів обґрунтування оздоровчих заходів для підвищення рівня здоров'я населення, промоції стоматологічного здоров'я;
- засвоєння принципів розробки заходів з підвищення якості медичної допомоги, у т.ч. стоматологічної.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні):

12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.
17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.
19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- основи принципів доказової медицини;
- методику проведення клінічних та епідеміологічних досліджень;
- методику обробки статистичних даних та інтерпретацію статистичних коефіцієнтів;
- показники стану здоров'я населення, у т. ч. стоматологічного, та його детермінанти;
- профілактичні заходи, що спрямовані на збереження, зміцнення здоров'я та соціального благополуччя населення;
- організацію медичної допомоги, у т.ч. стоматологічної;
- показники оцінки діяльності лікаря-стоматолога, підрозділу чи закладу, що надає стоматологічну допомогу;
- вплив негативних чинників на їх роботу, а також заходи щодо поліпшення діяльності лікаря та закладу охорони здоров'я.
- шляхи та засоби комунікації щодо збереження стоматологічного здоров'я населення.

вміти:

- Використовувати статистичну інформацію для оцінки ступеня доказовості.
- Складати план статистичного дослідження згідно поставленої гіпотези.
- Розраховувати та аналізувати статистичні величини (абсолютні, відносні, середні).
- Оцінювати статистичну значущість даних, що отримані в результаті проведених досліджень.
- Аналізувати та оцінювати стан здоров'я населення, у т.ч. стоматологічного.
- Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- Визначати пріоритети громадського здоров'я, проводити оцінку потреб, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні стратегії.
- Оцінювати вплив несприятливих чинників на стан здоров'я населення, у т.ч. на стоматологічне здоров'я (індивідуальне, сімейне, популяційне) в умовах закладу

охорони здоров'я за стандартними методиками.

- Організовувати надання медичних послуг, забезпечувати контроль за якістю наданих послуг на належному рівні.
- Здійснювати адвокацію, комунікацію, та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.
- Планувати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання їх поширення.
- Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.
- Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

Тематичний план лекцій

№	Назва теми	Кількість годин
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика та її значення для практики охорони здоров'я. Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Методи соціальної медицини. Принципи системи громадського здоров'я. Завдання та оперативні функції системи громадського здоров'я. Визначення понять «біостатистика», «доказова медицина», «клінічна епідеміологія». Основні принципи доказової медицини. Тріада доказової медицини. Теорія і практика доказової медицини. Доказова медицина та якість проведення клінічних досліджень. Поняття про кінцеві результати. Доказова медицина та якість надання медичної допомоги. Стандартизація медичної допомоги: клінічні протоколи, стандарти та рекомендації.	2
2	Здоров'я населення та методологія його вивчення. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як умовне статистичне поняття. Показники здоров'я населення: демографічні (народжуваність, смертність, середня очікувана тривалість життя); фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Класифікація чинників ризику, які впливають на здоров'я. Детермінанти здоров'я. Стратегії громадського здоров'я щодо збереження здоров'я.	2
3	Медико-соціальне значення демографічних процесів. Аналіз демографічної ситуації. Демографія як наука. Статистика та динаміка населення. Чисельність та структура населення. Народжуваність, показники та чинники, що впливають на народжуваність. Методика вивчення народжуваності населення. Методика визначення та оцінка загального та спеціального показників народжуваності. Порядок реєстрації народжень в Україні. Загальна смертність, її провідні причини в різних регіонах, окремих країнах і в Україні, статеві та територіальні особливості. Порядок реєстрації випадків смерті в Україні. Структура причин смертності. Методика вивчення смертності, визначення загального та спеціальних показників, їх значення та оцінка. Природний приріст населення. Аналіз демографічної ситуації в Україні: Типи населення; середня очікувана тривалість життя; Демографічне навантаження. Джерела інформації щодо вивчення демографічної ситуації в країні.	2
4	Медико-соціальне значення вивчення захворюваності та інвалідності	2

	населення. Поняття про захворюваність, мета її вивчення. Вплив захворюваності на потреби забезпечення населення медичною допомогою, на здоров'я майбутніх поколінь. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення. Види захворюваності, які вивчаються в Україні. Інвалідність населення. Методика вивчення та обчислення показників.	
5	Системи охорони здоров'я. Основні характеристики та організація надання медичної допомоги населенню. Світові системи охорони здоров'я за принципом фінансування: система Беверіджа, система Бімарка (страхова), приватна, система Семашка. Вимоги ВООЗ до системи охорони здоров'я в країні. Основні принципи охорони здоров'я в Україні. Види медичної допомоги за рівнем та ступенем складності: Екстрена медична допомога, первинна, вторинна, третинна медична допомога, реабілітація, поліативна. Перелік закладів охорони здоров'я. України. Оцінка якості медичної допомоги населення. Національна служба здоров'я України: основні функції та задачі. Пакети медичних послуг. Електронна охорона здоров'я.	2
6	Стоматологічне здоров'я населення та система організації стоматологічної допомоги. Промоція стоматологічного здоров'я. Визначення понять «стоматологічне здоров'я», «здорова ротова порожнина». Європейські цілі стоматологічного здоров'я. Керовані та некеровані фактори ризику виникнення різних видів стоматологічної патології. Методи вивчення стоматологічної захворюваності. Індикатори ризику стоматологічних захворювань в рамках STEPS. Індекси гігієни порожнини рота. Вивчення рівня поширеності карієсу зубів серед населення. Інтенсивність ураженість карієсом. Аналіз стану стоматологічної допомоги населенню. Організація стоматологічної допомоги різним контингентам населення. Профілактика та промоція стоматологічного здоров'я.	2
Усього годин		12

Тематичний план практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Соціальна медицина, громадське здоров'я. Біостатистика як основа доказової медицини		
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика та її значення для практики охорони здоров'я та доказової медицини. Соціальна медицина та громадське здоров'я. Мета, методи. Види медичної статистики. Визначення понять «біостатистика», «доказова медицина», «клінічна епідеміологія». Основні принципи доказової медицини. Тріада доказової медицини. Теорія і практика доказової медицини. Доказова медицина та якість проведення клінічних досліджень. Принцип PICO для формування клінічного питання в доказовій медицині. Поняття про кінцеві результати. Доказова медицина та якість надання медичної допомоги.	2
2	Здоров'я населення. Детермінанти здоров'я. Фактори ризику та методики їх вивчення. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як умовне статистичне поняття. Детермінанти здоров'я. Структура та рівні детермінант здоров'я. Показники здоров'я населення:	2

	демографічні (народжуваність, смертність, середня очікувана тривалість життя); фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення: рівень і спосіб життя людей, стан навколишнього середовища, біологічні чинники, доступність і якість медичної допомоги. Стратегії громадського здоров'я щодо збереження здоров'я. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення. Класифікація чинників ризику, які впливають на здоров'я. Застосування Інструменту STEPS (BOO3) для визначення факторів ризику виникнення неінфекційних захворювань. Методичні підходи до вивчення чинників, які визначають рівні здоров'я населення та його окремих контингентів. Цілі сталого розвитку (Глобальні цілі).	
Змістовний модуль 2. Організація епідеміологічного та статистичного досліджень.		
3	<i>Організація епідеміологічного та статистичного досліджень.</i> Епідеміологічні дослідження та їх дизайни. Когортні дослідження. Дослідження випадок-контроль. Види статистичних досліджень. Формування гіпотези. Види даних. Шкали. Етапи статистичного дослідження. План та програма статистичного дослідження. Джерела статистичної інформації. Одиниця спостереження. Види досліджень за обсягом: вибіркові та суцільні. Метод формування вибіркової сукупності, вимоги до її формування. Класифікація досліджень за часом та обсягом. Види похідних величин. Статистичні таблиці, їх характеристика, види, правила побудови макету таблиці.	2
4	<i>Види статистичних величин. Відносні величини.</i> 1. Поняття про статистичні показники, їх види, форма представлення. 2. Відносні величини, їх практичне значення. 3. Види відносних величин (інтенсивні, екстенсивні, відносною інтенсивності, співвідношення, наочності), 4. Методика розрахунку відносних величин. 5. Методичні основи застосування відносних величин для аналізу даних.	2
5	<i>Варіаційні ряди. Середні величини.</i> 1. Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх практичне значення. 2. Елементи та характеристики варіаційних рядів. 3. Середні величини: їх види, методи розрахунку, особливості використання. 4. Поняття варіації, її значення. 5. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки. 6. Абсолютні показники варіації (амплітуда, середнє квадратичне відхилення) та відносні показники варіації (коефіцієнти варіації та детермінації), їх оцінка. 7. Міри варіації, поняття про закони розподілу, їх види, характеристики. 8. Оцінка нормальності розподілу, «вистрибуючі» варіанти. 9. Правило «трьох сигм», його практичне використання.	2
6	<i>Оцінка вірогідності результатів дослідження. Параметрична та непараметрична статистика.</i> 1. Оцінка вірогідності отриманих результатів. 2. Нормальність розподілу. Правила трьох сигм. 3. Рівень значущості статистичних критеріїв. 4. Нульова та альтернативна гіпотези. Перевірка гіпотез. 5. Середня похибка середньої та відносною величини 6. Довірчий інтервал. 7. Параметричні критерії оцінки вірогідності різниці: t-критерій Ст'юдента, методика розрахунку, його оцінка, типові помилки використання. Таблиця Ст'юдента. 8. Непараметричні критерії оцінки вірогідності різниці: критерій знаків; U-критерій Манна-Уїтні; критерій Вілкоксона; Критерій Краскала-Уолліса.	2

7	<i>Статистичні методи вимірювання зв'язку між явищами.</i> 1. Види взаємозв'язків між явищами 2. Вивчення зв'язку між кількісними змінними. 3. Основні поняття кореляційного та регресивного аналізу. 4. Парна кореляція та її характеристика. 5. Коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона, його оцінка, характеристика. 6. Непараметричні методи оцінки зв'язку – ранговий коефіцієнт кореляції Спірмена. Коефіцієнт Кендала (τ). 6. Лінійна регресія. 7. Оцінка відносного ризику. 8. Відношення шансів.	2
8	<i>Застосування соціологічних методів в системі громадського здоров'я. Обробка даних.</i> Якісні та кількісні дослідження. Планування дослідження в сфері громадського здоров'я: мета та задачі дослідження, дизайн дослідження, критерії включення та виключення при організації дослідження. Основні методи опитування: інтерв'ю і анкетний. Складання анкет: закриті та відкриті питання. Опитування як вид інтервенції. Види документів: статистичні, словесні, офіційні та неофіційні. Фокус група: мета проведення опитування.	2
9	<i>Графічні методи представлення статистичних даних</i> Графічні методи аналізу даних. Види діаграм (лінійні, стовпчикові, внутрішньостовпчикові, секторні, радіальні, картограми та картодіаграми), правила їх побудови. Графічне зображення в описовій статистиці: гістограми, діаграма розмаху (коробковий або «ящик з вусами»), діаграми розсіювання. Сучасні методи графічного зображення: інфографіка, дашборд, анімація діаграм, інтерактивні діаграми.	2
10	<i>Представлення результатів наукового дослідження.</i> Види наукових робіт (тези, стаття, методичні рекомендації, монографія, підручник, дисертаційна робота). Порядок представлення наукових робіт: оформлення, публікація, виступ, презентація. Структура наукової роботи (мета, обсяг та методи, результати власних досліджень, висновки). Особливості оформлення наукових робіт (представлення даних в таблицях, графічних зображеннях). Правила оформлення посилань на джерела інформації, списку літератури. Наукометричні бази.. Оцінка дослідницького питання за системою FINER. Принципи академічної доброчесності в науці.	2
Змістовний модуль 3. Статистика здоров'я		
11	<i>Демографічні показники здоров'я населення. Медико-соціальне значення демографічних процесів.</i> 1. Джерела інформації. 2. Методика обчислення та оцінка демографічних показників. 3. Динаміка чисельності та складу населення в різних регіонах світу, країнах і в Україні. Статевий та віковий склад населення. 4. Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання. Значення вивчення вікового складу населення. 5. Природний рух населення: народжуваність; смертність; природний приріст. 6. Народжуваність, загальні та спеціальні показники народжуваності. Чинники, що впливають на показники народжуваності. 7. Методика визначення та оцінка показників народжуваності. 8. Загальна смертність, її провідні причини в різних регіонах, окремих країнах і в Україні, статевовікові та територіальні особливості. 9. Урбанізація населення як соціально-економічна проблема. 10. Старіння населення. Демографічне навантаження. 11. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження.	2

	12. Документи, які використовуються для вивчення природного руху населення. Порядок реєстрації народжень в Україні. Сутність понять «живонародження», «мертвонародження», «смерть плода».	
12	<i>Медико-соціальне значення вивчення захворюваності та інвалідності населення.</i> 1. Поняття про захворюваність, як статистичний показник. Мета вивчення. 2. Медико-соціальне значення захворюваності як провідної причини тимчасової та стійкої втрати працездатності, смертності. 3. Вплив захворюваності на потреби населення в забезпеченні медичною допомогою, на здоров'я майбутніх поколінь. 4. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки. Чинники, що впливають на повноту даних про захворюваність в залежності від методів її вивчення. 5. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення. 6. Види захворюваності, які вивчаються в Україні. Відмінності в показниках захворюваності міського та сільського населення, різних вікових і статевих груп. 7. Медико-соціальне значення вивчення неінфекційної захворюваності (НІЗ). 8. Медико-соціальне значення вивчення інфекційної захворюваності. 9. Інвалідність, як показник здоров'я населення, її медико-соціальне значення. 10. Причини стійкої непрацездатності. Групи інвалідності. 11. Методика вивчення та обчислення показників інвалідності населення. Структура інвалідності по причинах та групах. Особливості інвалідності внаслідок стоматологічних захворювань.	2
<i>Змістовний модуль 4. Організація охорони здоров'я</i>		
13	<i>Організація охорони здоров'я в Україні.</i> 1. Система охорони здоров'я України та її основні принципи. Принципи розвитку національних систем охорони здоров'я згідно з рекомендаціями ВООЗ. 2. Цілепокладання системи охорони здоров'я. 3. Місце системи громадського здоров'я в системі охорони здоров'я. 4. Світові моделі організації та фінансування охорони здоров'я: ринкова модель організації охорони здоров'я; соціальна модель охорони здоров'я; суспільно-приватна модель охорони здоров'я. 5. Класифікація закладів охорони здоров'я за сферами діяльності. Класифікація закладів охорони здоров'я за організаційно-правовими формами діяльності. 6. Програма державних гарантій медичного обслуговування населення 7. Пакети медичних послуг.	2
14	<i>Організація різних видів медичної допомоги населенню: первинної, спеціалізованої, екстреної та невідкладної медичної допомоги населенню.</i> 1. Види медичної допомоги згідно чинного законодавства 2. Організаційно-правовий статус закладів охорони здоров'я, що надають медичну допомогу населенню. 3. Принципи організації ПМСД на засадах сімейної медицини. 4. Принцип формування конингенту населення 5. Роль сімейного лікаря (загальної практики) в забезпеченні медичних потреб населення. Моделі роботи сімейного лікаря. 6. Роль лікаря-стоматолога (сімейного стоматолога) у функціонуванні інституту сімейної медицини. 8. Система організації надання спеціалізованої медичної допомоги міському та сільському населенню: Стаціонарна та амбулаторно-поліклінічна допомога. Стаціонар заміщуючи технології: денний стаціонар, стаціонар на дому. 7. Госпітальні округи. Кластерні та надкластерні медичні заклади. 8. Порядок надання екстреної та невідкладної медичної допомоги населенню.	2

	9. Паліативна та хоспісна допомога. 10. Електронна система охорони здоров'я.	
15	<i>Медичні експертизи Організація експертизи втрати працездатності.</i> 1. Види медичних експертиз. 2. Організація роботи військово-лікарської експертизи. 3. Організація роботи судово-медичної експертизи. 4. Непрацездатність та її види. Причини втрати працездатності. 5. Оформлення та порядок видачі документів, що засвідчують непрацездатність. 6. Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. 7. Організація роботи лікарсько-консультативної комісії (ЛКК). 8. Медико-соціальні експертні комісії (МСЕК), їх види та функції. 9. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я.	2
16	<i>Стоматологічне здоров'я населення та організація стоматологічної допомоги.</i> Критерії стоматологічного здоров'я. Види стоматологічної лікувально-профілактичної допомоги населенню: амбулаторно-поліклінічна, стаціонарна, екстрена та невідкладна. Заклади, що надають різні види стоматологічної допомоги різним контингентам населення. Визначення рівня потреби міського та сільського населення в стоматологічній допомозі. Організація стоматологічної допомоги дітям: заклади (відділення), функції, структура, аналіз роботи. Обліково-звітна документація закладів охорони здоров'я, що надають стоматологічну допомогу. Аналіз діяльності лікаря-стоматолога та стоматологічної поліклініки. Показники діяльності лікаря стоматолога-ортопеда, лікаря стоматолога-хірурга, лікаря стоматолога-терапевта; лікаря стоматолога- ортодонта. Індекс стану стоматологічної допомоги (ІССД) та його оцінка. Індикатори ризику виникнення стоматологічних захворювань в рамках дослідження STEPS. Роль приватного сектора охорони здоров'я в наданні стоматологічної допомоги.	2
<i>Змістовний модуль 5. Профілактика. Промоція здоров'я.</i>		
17	<i>Промоція стоматологічного здоров'я. Доказова профілактика стоматологічних захворювань.</i> 1. Визначення понять «промоція здоров'я», «здоровий спосіб життя», «профілактика». 2. Профілактика в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. 3. Промоція стоматологічного здоров'я, як профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я. 4. Міжнародні програми щодо забезпечення профілактичної діяльності системи охорони здоров'я. 5. Роль міжсекторального співробітництва в підвищенні ефективності та дієвості профілактичних заходів. 6. Методи та засоби медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості в різних закладах охорони здоров'я. 7. Адвакація, комунікація та соціальна мобілізація в інтересах стоматологічного здоров'я.	2
18	Підсумковий модульний контроль.	2
Усього годин		36

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
	<i>Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</i>	17
	Підготовка до підсумкового модульного контролю	5
	<i>Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних та відпрацьовуються на платформі e-Arista</i>	20
1	<i>Аналіз динаміки явищ.</i> Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів при вивченні динаміки медико-біологічних явищ. Рівні ряду. Види рядів динаміки: прості та складні, інтервальні та моментні. Основні показники аналізу динамічних рядів: абсолютний приріст, темп росту/зниження, темп приросту. Основні прийоми обробки динамічного ряду з метою визначення тренду. Методи вирівнювання динамічних рядів: найменших квадратів; змінної середньої, усереднення по лівій і правій стороні; збільшення інтервалів. Прогнозування на основі екстраполяції рядів динаміки.	4
2	<i>Непараметричні критерії оцінки вірогідності отриманих результатів.</i> Поняття про внутрішню та зовнішню валідність. Рівень значущості статистичних критеріїв. Нульова та альтернативна гіпотези. Перевірка гіпотез. Помилка I-го та II-го роду. Обґрунтування випадків використання непараметричних методів оцінки, їх значення. Види порівнюваних сукупностей, їх характеристика. Парні та множинні порівняння. Аналіз та оцінка результатів у пов'язаних сукупностях, критерій знаків, критерій Вілкоксона. Перевірка статистичної гіпотези для незалежних вибірок. Аналіз якісних ознак. Таблиці спряженості. Критерій Хі-квадрат, його оцінка та практичне застосування. Точний критерій Фішера. Особливості використання непараметричних критеріїв: Манна-Уїтні, Крускала-Уолліса.	4
3	<i>Нормативно-правове забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я.</i> Джерела права: конституція України, кодифіковані закони, закони України, Постанови КМУ, Накази МОЗ, листи, розпорядження та ін. Основні положення ЗУ «Основи законодавства про охорону здоров'я України». Основні положення ЗУ «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». Основні положення цивільного кодексу України як основного джерела медичного права. Основні положення Кодексу законів про працю. Застосування довідника кваліфікаційних характеристик Том 78. Охорона здоров'я. Наказ МОЗ «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів. Роль всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) в імплементації норм права та усуненні всіх видів нерівностей щодо здоров'я.	4
4	<i>Поняття якості та ефективності медичної допомоги, їх критерії.</i> Складові якості медичної допомоги: ефективність, адекватність, економічність, науково-технічний рівень. Галузеві стандарти в сфері охорони здоров'я: стандарт медичної допомоги, клінічний протокол. табель матеріально-технічного оснащення, лікарський формуляр, Ефективність медичної допомоги: медична, економічна, соціальна. Зовнішній та внутрішній контроль якості. Ліцензування. Акредитація.	4
5	<i>Соціальні нерівності щодо охорони здоров'я населення та шляхи їх подолання.</i> Несправедливість та нерівність у відношенні здоров'я. Форми нерівності стосовно здоров'я: соціально-економічна нерівність; територіальна нерівність; гендерна нерівність; інформаційна нерівність стосовно здоров'я з'являється з розвитком електронної охорони здоров'я; етнічна нерівність. Соціальний градієнт. Рушійні сили несправедливості по відношенню до здоров'я. Державна політика з подолання нерівності у сфері охорони громадського здоров'я.	2

	Соціальний градієнт. Стигматизація.	
	Разом	42

Індивідуальні завдання

На практичних заняттях здобувач освіти веде протокол, який є обов'язковою складовою процесу опанування дисципліни. На занятті здобувач освіти отримує індивідуальне завдання згідно, яке передбачає вирішення ситуаційної задачі.

1. Визначення виду дизайну дослідження
2. Визначення виду даних
3. Визначення шкали даних
4. Розрахунок статистичних величин
5. Розрахунок статистичних коефіцієнтів
6. Розрахунок показників, що характеризує здоров'я населення
7. Розрахунок показників, що характеризує діяльність закладу охорони здоров'я.
8. Складання плану статистичного дослідження
9. Скласти план та програму промоції стоматологічного здоров'я
10. Скласти анкету опитування населення щодо існуючих факторів ризику.
11. Скласти план роботи фокус групи.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

1. Доказова медицина. Історія розвитку. Ієрархія доказовості клінічних досліджень. Біостатистика як наука.
2. Предмет і завдання медичної статистики.
3. Дизайн клінічних та епідеміологічних досліджень. Дослідження випадок-контроль, когортне дослідження.
4. Емпіричні та експериментальні епідеміологічні дослідження. «Золотий стандарт» досліджень.
5. Теорія та поняття статистичного спостереження, етапи його проведення.
6. Джерела статистичної інформації.
7. Статистичні таблиці, їх характеристика, види, правила побудови.
8. Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації.
9. Види статистичного спостереження за часом та повнотою обліку.
10. Методи збирання статистичного матеріалу.
11. Типи даних.
12. Види відносних величин, мета застосування
13. Графічні методи аналізу даних. Види діаграм, правила їх побудови.
14. Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх види, практичне значення, методи розрахунку.
15. Поняття варіації, її значення. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки.
16. Правило трьох сигм.
17. Мета застосування та оцінка вірогідності результатів дослідження.
18. Параметричний критерій оцінки вірогідності Ст'юдента.
19. Довірчі межі, дійсне значення показника в межах генеральної сукупності
20. Обґрунтування випадків використання непараметричних методів оцінки вірогідності. Поняття про пов'язані та незалежні сукупності.
21. Види розподілу.
22. Непараметричні методи оцінки вірогідності різниці результатів.

23. Методика застосування Критерію знаків
24. Методика застосування Критерію хи-кварат
25. Методика застосування критерію Манна-Уїтні.
26. Функціональний та кореляційний зв'язок. Види коефіцієнтів кореляції.
27. Регресійний аналіз, коефіцієнт регресії, рівняння регресії.
28. Методи стандартизації, етапи прямого методу стандартизації.
29. Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів. Методи вирівнювання динамічних рядів, поняття про екстраполяцію та інтерполяцію.
30. Поняття про ризик в епідеміологічних дослідженнях.
31. Основні фактори ризику, що впливають на здоров'я.
32. Показники ризику, методика розрахунку та оцінки.
33. Показник відношення шансів, методика розрахунку та оцінки.
34. Поняття про нульову гіпотезу в статистиці.
35. Перевірка статистичної гіпотези. Помилки першого та другого роду.
36. Скринінг. Основні характеристики скринінгових тестів.
37. Специфічність та чутливість скринінгового тесту.
38. Вимоги до формування «клінічного питання».
39. Типи даних. Поняття про шкали вимірювання.
40. Електронні бази даних.
41. Електронний документообіг.
42. Завдання інформаційно-аналітичного відділу закладу охорони здоров'я.
43. Поняття про облікову та звітну документацію.
44. Принципи розвитку національних систем охорони здоров'я згідно з рекомендаціями ВООЗ.
45. Основні принципи охорони здоров'я в Україні.
46. Предмет і зміст демографії, значення демографічних даних для практики охорони здоров'я.
47. Зміни чисельності та складу населення різних регіонів світу та країн, України за останні роки. Типи населення. Демографічне навантаження.
48. Механічний рух населення. Види міграції. Значення міграційних процесів для медичної практики.
49. Методика вивчення природного руху населення, джерела інформації, показники.
50. Народжуваність, методика розрахунку, її рівні в Україні. Чинники, що впливають на рівень народжуваності.
51. Плодовитість населення, методика розрахунку, її рівні в Україні.
52. Смертність. Методика обчислення загального та спеціальних показників. Особливості та причини смертності в різних групах населення. Динаміка цього показника в різних регіонах, окремих країнах і Україні. Смертність немовлят
53. Середньо-очікувана тривалість життя (СОТЖ), взаємозв'язок із індексом розвитку людського потенціалу (ІРЛП). Тенденції динаміки СОТЖ у окремих регіонах світу, країнах і Україні.
54. Поняття про захворюваність, її медико-соціальне значення. Методи вивчення захворюваності.
55. Міжнародна статистична класифікація хвороб травм і причин смерті принципи її побудови та значення.
56. Госпіталізована захворюваність. Поняття, доцільність спеціального обліку, одиниці спостереження, методи вивчення основні показники.
57. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності (ТВП), джерела та методи вивчення. Показники захворюваності з ТВП.
58. Медико-соціальне значення найважливіших неепідемічних хвороб.
59. Інвалідність. Показники інвалідності. Основні тенденції інвалідності в Україні.

60. Види медичної допомоги та заклади, що її надають.
61. Види медичної допомоги за ступенем складності.
62. Особливості медичного забезпечення сільського населення; чинники, що на нього впливають. Етапність надання медичної допомоги. Заклади, що належать до кожного етапу.
63. Організація роботи служби екстреної медичної допомоги (ЕМД), її заклади.
64. Характеристика стоматологічного статусу популяції. Критерії стоматологічного здоров'я.
65. Індикатори ризику виникнення стоматологічних захворювань в рамках STEPS.
66. Організація амбулаторно-поліклінічної стоматологічної допомоги міському населенню.
67. Стаціонарна допомога стоматологічним хворим.
68. Організація стоматологічної допомоги вагітним та дітям. Дитяча стоматологічна поліклініка (відділення), функції, структура, аналіз роботи.
69. Служба громадського здоров'я в Україні, її завдання та зміст діяльності.
70. Теоретичні основи управління. Закони, принципи та методи управління.
71. Мета та завдання Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), її структура, форми діяльності.
72. Порядок представлення результати наукових досліджень.
73. Принципи академічної доброчесності в освіті та науці.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

- 1.Складання плану та програми статистичного дослідження
- 2.Розрахунок відносних величин
3. Вибрати вид графічного зображення статистичних даних
4. Розрахунок середніх величин.
5. Вибір методу оцінки вірогідності результатів дослідження та інтерпретація даних
5. Розрахунок стандартизованих показників різними методами
6. Розрахунок показників кореляції, інтерпретація коефіцієнтів.
7. Обчислення та оцінка демографічних показників
8. Обчислення та оцінка показників захворюваності
9. Розрахунок показників первинної медичної допомоги
10. Розрахунок показників вторинної медичної допомоги
11. Розрахунок показників третинної медичної допомоги
12. Обчислення та оцінка показників діяльності лікаря-стоматолога та стоматологічної поліклініки.
13. Побудова плану промоції стоматологічного здоров'я в залежності від детермінант здоров'я.
14. Складання плану адвокаційної компанії щодо сприяння здоров'ю різного контингенту населення.

Форма підсумкового контролю успішності навчання Формою підсумкового контролю є підсумковий модульний контроль (ПМК).

Система поточного та підсумкового контролю

На кожному занятті студент обов'язково отримує оцінку згідно стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів:

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час

		опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вмє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

При вивченні дисципліни студент зобов'язаний вести протокол заняття (згідно тематичного плану) в якому визначаються основні поняття з теми, а також зазначає порядок розрахунку ситуаційної задачі з обов'язковим висновком до неї. На прикінці заняття викладач перевіряє протокол та фіксує своїм підписом. Протоколи ведуться охайно та зберігаються до кінця вивчення дисципліни. Наявність протоколів занять є обов'язковим для допуску до ПМК.

На останньому занятті викладач проводить розрахунок середньої оцінки поточної успішності студента потім проводить конвертацію балів згідно таблиці. Студент, які не набрав мінімальну кількість балів (3,0) до підсумкового модульного контролю не допускається.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – **200 балів**, в тому числі за поточну навчальну діяльність – **120 балів**, за результатами модульного підсумкового контролю – **80 балів**.

Підсумковий модульний контроль з дисципліни складається за умови повного відвідування курсу лекцій та семінарських занять і отримання мінімальної суми балів за поточну навчальну діяльність.

До підсумкового модульного контролю допускається студент, який виконав навчальну програму та отримав не менш ніж **72 бали** за поточну діяльність.

Форма проведення підсумкового контролю є стандартизованою та включає контроль теоретичної та практичної підготовки. На останньому занятті (ПМК) здобувач освіти отримує буклет, який містить тестові питання з однією правильною відповіддю та дві ситуаційні задачі (згідно умови задачі необхідно розрахувати та оцінити статистичний коефіцієнт та розрахувати показник, що характеризує здоров'я населення, в тому числі стоматологічне).

Відповідність середнього балу поточної успішності за традиційною 4-бальною шкалою сумарній оцінці поточної успішності за модуль

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		

2,15	52	34	86				
2,2	53	35	88				
2,25	54	36	90				
2,3	55	37	92				
2,35	56	38	94				
2,4	58	38	96				
2,45	59	39	98				
2,5	60	40	100				
2,55	61	41	102				
2,6	62	42	104				
2,65	64	42	106				
2,7	65	43	108				
2,75	66	44	110				
2,8	67	45	112				
2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122			Е	3 задовільно
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130	D			
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140	C	4 добре		
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160	B			
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				
4,25	102	68	170				
4,3	103	69	172				
4,35	104	70	174				
4,4	106	70	176				
4,45	107	71	178				

4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Методи навчання

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (вирішення ситуаційних задач, складання плану та програми статистичного дослідження, складання плану профілактичних програм).
- активні методи (дискусія, «мозковий штурм»)

Методи контролю

Методами контролю при вивчення дисципліни є: усний контроль, письмовий, тестовий контроль, перевірка вирішення ситуаційних завдань, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Методичне забезпечення

1. Силабус дисципліни
2. Тестові питання до тем практичних занять
3. Перелік питань до підсумкового модульного контролю
4. Задачі для поточного та підсумкового контролю знань
5. Перелік завдань для самостійної роботи
6. Лекції кафебри з мультимедійним забезпеченням.

Рекомендована література

Базова

1. Громадське здоров'я: навчально-методичний посібник. Голованова І.А., Белікова І.В., Ляхова Н.О. Львів В-во Марченко Т.В., 2023. 180с.
2. Біостатистика: підручник / [Грузева Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.]; за заг. ред. Грузевої Т. С. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 384 с.

Допоміжна

1. Організація та економіка охорони здоров'я: Навчальний посібник. Голованова І.А., Белікова І.В., Ляхова Н.О. Полтава, 2021р. – 236 с. https://soc-med.pdmu.edu.ua/storage/educational_masters_medicine_additional_materials/files/G9By0iEyB3auSNZZEq8YcqLGxMy4OCQTjjuS4td9.pdf
2. Громадське здоров'я в Україні: реалії, тенденції та перспективи: Колективна монографія за загальною редакцією Ждан В.М., Голованова І.А. Полтава 2020. – 279с. Режим доступу: <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/16576?mode=full>
3. Вороненко Ю.В., Мазур І.П., Павленко О.В. Стоматологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2019 рік . довідник. /Ю.В. Вороненко, І.П. Мазур, О.В. Павленко - Кропивницький: Поліум, 2020. – 92 с. https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/26427/36859/stomatolohichna-dopomoha-za-2019-rik_2020.pdf
4. Здоров'я 2020 - Основи європейської політики і стратегії для XXI століття.– ВОЗ, 2013. – 232с. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.euro.who.int/ru/health-topics/health->

[policy/health-2020-the-european-policy-for-health-and-well-being](https://www.who.int/policy/health-2020-the-european-policy-for-health-and-well-being)

5. Концепція стратегічного ведення комунікації ВООЗ в інтересах ефективної передачі інформації. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.who.int/about/what-we-do/strategic-communications-framework/ru/>
6. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я Електронний ресурс: https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf
7. Наказ МОЗ 09.04.2008 № 189 «Про затвердження Порядку організації експертизи тимчасової втрати працездатності» (зі змінами та доповненнями). Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-08#Text>
8. Наказ МОЗ України від 01.06.2021 № 1066 "Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їхньої перевірки" Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0728-21#Text>
9. Наказ МОЗ 19.03.2018 № 504 «Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги» Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-18#Text>
10. ЗУ Основи законодавства України про охорону здоров'я (зі змінами та доповненнями) Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
11. ЗУ «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» (зі змінами та доповненнями) Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
13. Указ президента Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
14. Щорічний звіт про стан здоров'я населення України та епідемічну ситуацію за 2022 рік. Київ. 2023р. 39с. Електронний ресурс: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%202024/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%2001-2024/29-01-2024/1/%D0%A9%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BD%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B5%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%83%20%D1%81%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E%20%D0%B7%D0%B0%202022%20%D1%80%D1%96%D0%BA.pdf>

Інформаційні ресурси

- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Европейская база данных «Здоровье для всех» www.euro.who.int/ru/home
- Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
- Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
- Національна медична бібліотека США – MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
- Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
- STEPS - <https://is.gd/Q0PC5p>
- GATS - <https://is.gd/Op5JeG>
- HBSC - <https://is.gd/G6WbJb>
- ESPAD - <https://is.gd/Z5eMfN>
- Індекс здоров'я. Україна - <https://is.gd/I2EwIO>
- Дослідження STEPS — поетапний підхід до нагляду за факторами ризику неінфекційних захворювань в Україні <https://phc.org.ua/naukova-diyalnist/doslidzhennya/doslidzhennya-z-neinfekciynikh-zakhvoryuvan/nacionalne-doslidzhennya-steps-v-ukraini>

Розробники: доцент Белікова І.В.